

КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ КЕРІВНИКА

Г.М. Петрук

Полтавського військового інституту зв'язку

Національна доктрина розвитку освіти України у ХХІ столітті передбачає реформування змісту професійної підготовки, зокрема формування світоглядної, правової, моральної, політичної культури майбутніх офіцерів. Міністерство оборони України спрямовує свої зусилля на покращення діяльності армії, більш якісний відбір абітурієнтів вищих військових навчальних закладів, удосконалення професійної підготовки майбутніх спеціалістів різних ланок управління.

У наукових працях з педагогіки і психології помітне посилення уваги дослідників до спілкування як важливого компонента загальної культури та однієї з умов самореалізації й досягнення взаєморозуміння у стосунках з оточуючими (І.О. Василенко, Т.В. Вільчинська, А. Гелен, М.Р. Гінзбург, О.Я. Гойхман, М. Коул, К.М. Левітан, Б.Ф. Ломов, В.С. Мерлін, М.В. Молоканов, Ч. Каррасс). Вагомий внесок в обґрунтування проблеми зробили Б.Г. Ананьєв, Л.І. Божович, І.О. Василенко, Л.С. Виготський, О.Б. Добрович, О.К. Дусавицький, О.В. Петровський, які досліджували культуру міжособистісних відносин.

За цих обставин належне забезпечення діяльності армії потребує докорінного покращення насамперед у напрямку поліпшення системи підготовки кадрів. У контексті цього особливої уваги заслуговує проблема формування культури спілкування майбутнього керівника у курсантів закладів освіти МО.

Розгляду цієї проблеми присвячена наша стаття.

Спілкування майбутнього офіцера - керівника — це процес передачі й одержання інформації, за рахунок чого відбувається вплив на вчинки і стан членів колективу. Тому рівень опанування спілкуванням важливий для правильної побудови відносин і взаємодій керівника з групою і кожним з її членів.[1]

У своїй практичній діяльності майбутній офіцер - керівник буде використовувати вербальні і невербальні засоби спілкування. Рівень розвитку, культура мовлення — це не тільки показники загальної культури керівника, але і засіб підтримки свого авторитету. Мова в її усній і письмовій формах використовується керівником як основний канал передачі підлеглим семантичної складової інформації, змісту цілей, задач і способів діяльності.[8]

Керівник у різних ситуаціях може використовувати різні типи спілкування.

- Функціонально-рольове спілкування. Воно здійснюється на рівні соціальних ролей партнерів (начальник і підлеглий, вчитель і учень). Тут існують певні статусні ролі й очікування.
- Міжособистісне спілкування. Воно будується на емоційній основі, виражає позитивні чи негативні відносини між партнерами (довіра, недовіра, повага, неповага тощо).
- Ділове спілкування. Це вид міжособистісного спілкування, спрямований на досягнення за домовленістю якоїсь конкретної мети. У цьому спілкуванні в основному зачіпаються не рольові інтереси, а інтереси самого індивіда.

У будь-якій бесіді треба мати на увазі три аспекти: діловий, особистісний і динаміку розвитку спілкування.

Майбутній офіцер повинен усвідомити, що спілкування керівника відповідно до загального стилю управління може бути авторитарним (з перевагою одноособових рішень), демократичним (орієнтованим на групу), ліберальним (залежним від випадку).

Отже можна зробити висновок, що культура спілкування керівника – це сукупність методів і прийомів спілкування з підлеглими, за рахунок чого відбувається вплив на вчинки і стан членів колективу.

Манера і стиль спілкування керівника залежать від способів використання ним вербальних і невербальних каналів спілкування, цілей, задач і комунікативних намірів, особливостей ситуації, що складається під час спілкування, індивідуальних особливостей учасників взаємодії, морально-етнічних і ціннісних настанов.

Оскільки проблема формування культури спілкування майбутнього офіцера в якості керівника особовим складом є недостатньо розробленою на сучасному етапі підготовки майбутніх офіцерів, необхідно розробити методики формування культури спілкування майбутнього керівника для успішного подолання можливих труднощів у процесі спілкування з підлеглими і застосовувати ці технології у процесі підготовки спеціалістів у вищих військових навчальних закладах.

Література:

1. Бандурка А. М., Бочарова С. П., Землянская В. Е. Психология управления. — Харьков: ООО «Фортуна-пресс», 1998.
2. Петренко А. Безопасность в коммуникации делового человека. — М.: Технологическая школа бизнеса, 1994.